

פרק כד כריתת הברית ועלייתו של משה להר למשך ארבעים יום

*רש"י אומר שפרשה זו נאמרה לפני עשרת הדברות, ובקשת ה' ממשה (שיעלה להר) הנזכרת בפרקנו בפסוק א' היתה ב-ד' בסיוון. (ויש אומרים שמעשה כריתת הברית הנזכר בפרק זה היה אחרי עשרת הדברות).

*משה עלה להר וירד, ואמר לעם את מצוות פרישה (מאשה) והגבלה (לא להתקרב להר סיני), ואת כל המשפטים (7 מצוות בני נח, שבת, כיבוד הורים, פרה אדומה ודינין שניתנו להם במרה) (א'-ג').

משה כתב את דברי ה' (מבראשית עד מתן תורה, ומצוות שנצטוו במרה) (ד').

ב-ה' בסיוון בבוקר בנה משה מזבח ו-12 מציבות, ושלח את נערי בני ישראל (הבכורות) להקריב עולות. לאחר מכן קרא לעם מספר הברית (מבראשית עד מתן תורה ומצוות שקיבלו במרה), וזרק דם על העם (ה'-ח').

* אהרון, נדב ואביהוא ו-70 הזקנים עלו לכון ההר (אנשים אלה נקראו "אצילי בני ישראל") יחד עם משה, ראו את ה' ואכלו (זהו חטא של זלזול בכבוד ה'). ה' לא רצה להענישם כאן בשמחת התורה, ולכן הענישם בהמשך (נדב ואביהוא נענשו בחנוכת המשכן, והזקנים בחטא המתאוונים) (ט'-י"א).

* בני ישראל אמרו למשה לאחר ששמעו את "כל דברי ה' ואת כל המשפטים": "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה", ובטקס הברית עצמו אמרו "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע".

*פסוק י"ב התרחש לאחר מתן תורה. ה' אמר למשה לעלות להר לארבעים יום כדי לקבל את התורה. משה עלה להר, הענן כיסה את ההר ששה ימים, ורק ביום השביעי קרא ה' למשה מתוך הענן. (מראה כבוד ה' כאש אוכלת, משה נכנס לענן ושהה שם 40 יום) (י"ב-י"ח).

ישנה מחלוקת אם ששה ימים אלו הם בתחילת ה-40 יום (לאחר מתן תורה), או שהם מא' בסיוון עד שבועות (לפני מתן תורה).

סיכום ספר שמות – לשימוש פרטי למורים ולתלמידים

www.meir-avitan.co.il מתוך האתר של מאיר אביטן

פרק כד	שאלה	תשובה
1 כד ע"פ שאלת בגרות	א. מתי התרחשו האירועים המתוארים בפסוקים א'- י"א לפי רש"י? ב. מהם המשפטים שנתן משה לעם לפי תיאור זמן זה? (רש"י) ג. מתי התרחשו האירועים המתוארים בפסוקים י"ב- י"ח? (רש"י).	א. לפי רש"י חוזרים הפסוקים בפרק כ"ד, א- יא לתאר את הימים שלפני מתן תורה (לפני עשרת הדברות). ב. מכיוון שלפי רש"י מדובר בזמן שלפני מתן תורה הוא מפרש שהמשפטים שנתן להם משה הם אלו שכבר נאמרו להם לפני מתן תורה: שבע מצוות בני נח, שבת והדינים שניתנו להם במרה (כבוד אב ואם, פרה אדומה), וכמו כן אמר להם את החובות והאיסורים הקשורים במתן תורה: פרישה מנשים ואי התקרבות להר. (וכן אומר רש"י על הפסוק שנאמר במרה "שם שם לו חוק ומשפט" (שמות ט"ו, כה): "במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם: שבת ופרה אדומה נח ודינין).
2 כד ע"פ שאלת בגרות	א. על מה נאמרה תשובת העם שבפסוק ג' ועל מה נאמרה תשובתם שבפסוק ז'? ב. מהי מטרתו של המעמד המתואר בפס' ד- ח?	לפי רש"י משה אמר להם את כל המשפטים (מצוות בני נח והדינים שניתנו במרה) ועל כך אמרו ישראל "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה", ואח"כ נאמר שקרא את ספר הברית באוזניהם (רש"י: מבראשית עד מתן תורה וכן המצוות שנצטוו במרה) ועל כך אמרו "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". ב. ברית היא דבר הדדי. עד עכשיו נאמרו דברים לישראל ואילו במעמד זה ישראל מקבלים עליהם את הנאמר, והברית הופכת להדדית.
3 כד ע"פ שאלת בגרות	בספר שמות מתוארות כמה עליות של משה להר סיני וירידות ממנו. א. בפרק י"ט, יד מתוארת ירידה של משה מהר סיני. מהם הציוויים שנצטווה להעביר לעם כשהיה על ההר בפעם זו? (י' - י"ג) ב. מה הייתה מטרת עלייתו של משה להר סיני המתוארת בפרק כ"ד, טו? (רש"י לפס' י"ב). ג. מה גרם לירידת משה מההר המתוארת בשמות ל"ב, טו? (א- ח) ד. לשם מה עלה משה להר סיני בעלייה המתוארת בפרק ל"ב, ל- לב?	א. משה נצטווה לומר לעם את הדברים הקשורים בהכנות למעמד הר סיני: כיבוס שמלותם ואיסור התקרבות להר. ב. מטרת עלייתו זו להר הייתה לקבל את לוחות הברית (תרי"ג מצוות. ורבינו סעדיה פירש: כל הדינים הקשורים בתרי"ג מצוות). ג. אלקים אמר למשה לרדת מההר אל ישראל בעקבות חטא העגל. ד. משה עלה שוב להר כדי לנסות להתפלל על ישראל שיתכפר חטאם.